

Pirkanmaan Yrittäjät ry

Kehräsaari, B-rappu, 2. krs, 33200 TAMPERE

pirkanmaa@yrittajat.fi

p. (03) 251 6500

Lausunto: Koulutustarpeen ennakointimalli VN/26814/2024

Pirkanmaan Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta lausua koulutustarpeen ennakointimallista. Edustamme alueemme pk-yrityksiä, jotka työllistävät laajasti ja joiden elinvoima on keskeinen osa paikallista ja kansallista kilpailukykyä. Pk-yritysten näkökulmasta keskeistä on varmistaa, että koulutusjärjestelmä ja ennakointimallit tukevat osaavan työvoiman saatavuutta sekä vastaavat nopeasti muuttuviin pk-yritysten ja toimialojen osaamistarpeisiin.

Yleiset huomiot

Pidämme mallin lähtökohtaa, työmarkkinoiden kysynnästä lähtevää ennakointia oikeasuuntaisena. On tärkeää, että koulutustarpeen ennakointi ei jää kiinni vain tutkintojen määrällisestä arvioinnista, vaan tunnistaa työnantajien todelliset osaamistarpeet, lyhyemmät koulutusmuodot ja työelämässä kertyvän osaamisen. Pk-yritysten näkökulmasta ennakoinnin on oltava käytännönläheistä, helposti tulkittavaa ja päätöksenteossa hyödynnettävää.

Mallin vahvuudet ja kehittämistarpeet

Esitetyn mallin vahvuutena on tavoite luoda yhtenäinen, läpinäkyvä ja vuosittain päivittyvä järjestelmä. Tämä on välttämätöntä, jotta tieto pysyy ajantasaisena ja tukee pitkäjänteistä päätöksentekoa.

Mallin nykyinen kuvaustapa on vaikeaselkoista ja yksityiskohdat jäävät epäselviksi. Käytettävän tiedon tulisi avautua myös pienemmille yrityksille ja paikallisille toimijoille. Mallille tulisi asettaa laatutavoitteet ja varmistaa, että sen tuottama tieto on numeerisesti tarkkaa ja käytännön päätöksenteossa relevanttia.

Alueellinen ulottuvuus

Pirkanmaan Yrittäjät korostaa, että ennakointimalli ei saa jäädä valtakunnalliseksi keskiarvoksi. Työvoimatarpeet vaihtelevat merkittävästi alueittain ja kunnittain. Alueellinen ja paikallinen keskustelu sekä yhteistyö oppilaitosten, yritysten, työelämän, järjestöjen, kuntien ja työllisyyspalveluiden kanssa on välttämätöntä, jotta ratkaisut palvelevat eri alueita ja yrityksiä tarkoituksenmukaisesti.

Osaamisen laatu ja tulevaisuuden tarpeet

Pk-yrityksille on ratkaisevaa, että ennakointi ei perustu yksinomaan palkkatasoon ja lyhyen aikavälin työllistymisasteeseen. Monet kriittiset alat, kuten tekniset osaamisalat ja huoltovarmuuden kannalta keskeiset tehtävät, voivat jäädä mallissa aliarvostetuiksi. Osaamisen yhteiskunnallinen arvo ja merkitys palveluiden saatavuudelle on tunnistettava.

Lisäksi mallin on huomioitava jatkuva oppiminen, moninaiset koulutuspolut sekä ammatillisen koulutuksen merkitys pk-yrityksille sekä korkeakoulutukseen johtavana väylänä. Malli ei tunnista riittäväällä tavalla erilaisia koulutuspolkuja tai työelämässä tapahtuvaa jatkuvaa oppimista.

Ammattiosaajien tarve ei vähene, vaan kasvaa teknologisen kehityksen, vihreän siirtymän ja robotiikan myötä.

Dynaamisuus ja muutostrendit

Pk-yritysten näkökulmasta mallissa on välttämätöntä huomioida toimintaympäristön poikkeukselliset muutokset, kuten taloussuhdanteet, geopoliittiset kriisit ja tekoälyn nopea käyttöönotto. Ennakoinnissa ei voida nojata vain lähimenneisyyden tilastoihin, vaan tarvitaan tulevaisuusorientoitunutta tietoa, joka tukee strategista päätöksentekoa. Tulevaisuuden tietoa on mahdollista saada tuntemalla yritysten näkymät sekä varmistamalla yritysten äänen kuuluminen vahvalla yhteistyöllä yritysten ja elinkeinoelämän kanssa.

Myös kansainvälisten osaajien rooli on tunnistettava realistisesti. Pk-yrityksissä työvoiman saatavuus on usein kiinni siitä, kuinka hyvin kansainväliset osaajat voivat integroitua paikallisiin työmarkkinoihin ja perheineen alueelle.

Yhteenveto

Pirkanmaan Yrittäjät pitää esitettyä mallia tärkeänä askeleena kohti yhtenäisempää koulutustarpeen ennakointia, mutta katsoo, että mallia on kehitettävä:

- **Huomioidaan alueellisuus**, jotta ratkaisut palvelevat erityisesti pk-yrityksiä ja koko maata huomioiden alueelliset erityispiirteet ja kasvualueiden tarpeet.
- **Osaamisen laadun näkökulma on tärkeä**, jotta kriittiset alat eivät jää palkkatason tai lyhyen aikavälin työllisyyslukujen varjoon.
- **Huomioidaan tulevaisuuden muutosvoimat**, kuten teknologia, vihreä siirtymä, kansainvälinen työvoima ja jatkuva oppiminen.
- **Tunnistetaan tulevaisuuden erilaiset koulutuspolut**, jotta huomioidaan jatkuva oppiminen, moninaiset koulutuspolut, työelämässä tapahtuva oppiminen ja ammatillisen koulutuksen merkitys pk-yrityksille sekä korkeakoulutukseen johtavana väylänä.

Pk-yritysten tulevaisuuden kilpailukyky ja työllistämismahdollisuudet perustuvat siihen, että osaavaa työvoimaa on saatavilla oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa. Ennakointimallin kehittämisessä on varmistettava, että se todella palvelee pk-yritysten tarpeita ja tukee Pirkanmaan ja Suomen elinvoimaa.